

РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРСОНАЛУ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ТРИВАЛОГО ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Ольга ЖОГЛО

Тривалий характер сучасних воєнних дій формує якісно нові вимоги до системи психологічного забезпечення персоналу сектору безпеки і оборони держави. На відміну від короткотривалих військових кампаній, довготривале воєнне протистояння супроводжується накопичувальним впливом стресогенних факторів, що поступово знижує адаптаційні можливості особового складу, підвищує ризик розвитку дезадаптаційних психічних станів та ускладнює процес відновлення психічних ресурсів. За таких умов психологічне забезпечення трансформується з допоміжного напрямку роботи з персоналом у складову системи підтримання професійної надійності, функціональної стійкості та кадрового потенціалу безпекових інституцій.

Професійна діяльність персоналу сектору безпеки відбувається в умовах одночасного впливу комплексу несприятливих факторів, серед яких провідне місце посідають постійна загроза життю, невизначеність оперативної обстановки, дефіцит часу на прийняття управлінських рішень, значне інформаційне навантаження та необхідність функціонування у ситуаціях морального напруження. Тривала дія бойового стресу проявляється у формі хронічного психоемоційного напруження, порушення відновлювальних механізмів організму, зниження когнітивної продуктивності та виснаження психофізіологічних ресурсів.

Додаткового навантаження персонал зазнає в умовах інформаційного протистояння, що супроводжується високою інтенсивністю комунікаційних процесів, необхідністю постійної обробки значних обсягів інформації, а також підвищеним рівнем відповідальності за прийняття рішень в умовах дефіциту достовірних даних. Важливим фактором ризику є обмежені можливості повноцінного психологічного відновлення, нерівномірність службового навантаження, пов'язана з ротаційними процесами, кадровими втратами та виконанням завдань підвищеної складності [1, с. 78].

Аналіз сучасних умов функціонування сектору безпеки свідчить про необхідність переорієнтації підходів до психологічного забезпечення від епізодичного реагування на наслідки психотравматичних впливів до комплексного супроводу професійної діяльності персоналу протягом усього циклу служби. Така трансформація передбачає впровадження системного управління психологічними ризиками, інтеграцію психологічної складової у процес професійної підготовки, безпосереднього виконання службово-бойових завдань та післяопераційного відновлення.

Особливого значення набуває своєчасне виявлення факторів психологічної дезадаптації, розвиток індивідуальної та групової стійкості до тривалого стресового навантаження, безперервний моніторинг психоемоційного стану персоналу та формування навичок ефективного функціонування в умовах підвищеної невизначеності. Інтеграція елементів психологічної підготовки у систему професійної освіти дозволяє формувати готовність персоналу до діяльності в умовах тривалого психоемоційного напруження ще на етапі професійного становлення.

Сучасна система психологічного забезпечення повинна функціонувати як багаторівнева структура, що охоплює індивідуальний, груповий та організаційний рівні функціонування професійної діяльності. На індивідуальному рівні пріоритетним є розвиток навичок саморегуляції, підвищення стресостійкості, формування здатності до швидкого відновлення психічних ресурсів та підтримання стабільного рівня професійної працездатності. Груповий рівень передбачає розвиток згуртованості підрозділів, формування атмосфери взаємної підтримки, довіри та відповідальності, що виступає важливим ресурсом підтримання психологічної стабільності колективу в умовах тривалого навантаження. Організаційний рівень включає формування культури психологічної грамотності, нормалізацію звернення за психологічною допомогою, впровадження системних програм психологічної підтримки та інтеграцію психологічного супроводу у систему управління персоналом [1, с. 76].

Перспективним напрямом розвитку системи психологічного забезпечення є впровадження сучасних технологій психологічного моніторингу, що дозволяють своєчасно виявляти ознаки професійного виснаження, зниження ефективності діяльності та формування дезадаптаційних станів. Важливу роль відіграє розвиток програм психопрофілактики, спрямованих на підтримання психологічної працездатності персоналу в умовах тривалого стресового впливу. Особливого значення набуває використання цифрових технологій психологічного супроводу, що забезпечують доступність психологічної підтримки незалежно від місця виконання службових завдань та специфіки оперативної обстановки.

В умовах довготривалого воєнного протистояння розвиток системи психологічного забезпечення персоналу сектору безпеки набуває стратегічного значення для забезпечення національної безпеки держави. Ефективність такої системи визначається рівнем її системності, безперервності функціонування, наукової обґрунтованості та інтегрованості у всі етапи професійної діяльності персоналу. Подальший розвиток психологічного забезпечення має бути спрямований на формування комплексної моделі управління психологічними ризиками професійної діяльності, що забезпечує довготривале збереження психічного здоров'я, професійної працездатності та кадрової стійкості персоналу сектору безпеки і оборони.

Список використаних джерел

1. Павлушенко С. Аналіз підходів до психологічного забезпечення професійної діяльності. *Вісник Національного університету оборони України*. 2020. 55(2). С. 75–83.